

Момир Булатовић
НЕМА ПРЕДАЈЕ
НИ БОГОВИМА

M
Vukotić
Media

јун, 2020.

Момир Булатовић

НЕМА ПРЕДАЈЕ
НИ БОГОВИМА

M
Vukotić
Media

јун, 2020.

Човек исклесан у камену

Младалачки, студенчески жар, када се ојробдао као новинар и уредник „Универзитетске ријечи”, у Никшићу, никада није нађушио Момира Булатовића. И када је седео у жуљевиштим политичким фоштељама, водио разне владе и разне партије, жеља за писањем није утихнула. После повлачења (прерано) из друштвено-политичких ковићлаца, који су та уздизали до висина и враћали на почетак, омотућавали му да буде сведок пресудних одлука у периоду од деценије и то, отворила су се мноћа изворишта из којих је моћао да ирији теме и идеје.

Булатовића, за разилку од оних који су на сличан начин прошли политичко решето, није привлачила једна област, један део живота, омеђен, орађен. Најрођив, раздјелен је врло широко поље тема, ступашајући се до њихових дубоких корена и раздјељући после лашице не увек слатких плодова. Њему је политика – страсти, економија – занат, сијољна политика – интересовање, Црна Гора – живот, Европа – сајушница, Русија и Кина – жеља, Америка – оледно добро...

У овој књизи сабрани су текстови – коментари које је даровиши, пешани, образовани Булатовић писао тошово две ћуне године – две последње године свој живота – за руску агенцију Сијашњик: од половине августа 2017. до 27. јуна 2019. године. Та последња колумна објављена је три дана пре него што таја је среће изневерило у родном селу Рађе, три дана после помена прерано ошилом 21-годишњем јединцу Бошку.

Та тројка, исто, сада открива још један појадак: не-достају три текста таја да број коментара на Сијашњику буде тачно – сто!

Безразложно би било у овом уводу разговарати теме и идеје које је мудри Булатовић срочио у ових стотинак сажетих текстова. Оне ће се сваком читаоцу отворити врло лако. Јер, и када улази у, на пример, срж функционисања свејског економије, најважнијих финансијских институција, берзанске вратиломије, мутне радње бизниса, преваре држава, све до застрашујућег сиромаштва, Булатовић то теше језировишто, јасно, уџбенички темељишто, а распумачено и да ђаци то могу да науче и тонове.

Ако бисмо из бојатојашива књите истернули неке теме, моћа би се правиши, склађаши, врло кохеренћина, згуснута цела појавља као намерно осмишљена.

Врло је видљиво, на пример, да Булатовић није заљубљеник у Европску унију. Найбољив. Он наслућује да „криза функционисања ЕУ прераста у кризу останка“. За њега није штапање да ли ЕУ има алтернативу, него „има ли уопште будућност“. Задринући је, тошово озлојећен, што се ЕУ на овим просторима представља као рај, а „њени целници као свеци“. „Њихове дојме су важније од чињеница, а истина није оно што се види сопственим очима“. Чак закључује да се и на нашим просторима неће „религијски приступ ЕУ“, а Европа, ишак, „није религија“.

Целе цакове бројки о свејским финансијским институцијама Булатовић је сручио на дрвени окрутили ство, иша се с њима, обреће их, упоређује, лутом мери до у проценше, да би самоуверено, недвосмислено, усаврдио, на пример, „ММФ води сулуду политику, штешину“, и да је већ „превазиђена форма“. Такве су и сличне институције (Свејска банка и друге), које „финансијски даве државе“, праве „оријеје каштала“, па та „трговина расрђених бојова свејске трговине“ трају целу планету у хаос.

Али, Булатовића та диктатура каштала забрињава и из других, ширих разлога, јер у њој „човек постаје једино интресант као кућац и политички ласач“. Тада свемоћни каштал чак води ка „талојријајућем сиромаштву“. Он земље претпостави у „политичку првију“. Ешто, на пример, у тој узорној и бојатој Америци 50 милиона људи примијоћи у храни да би прегивело! Нестаје у њој средња кла-

са, а у узлешелој Кини јодишње у средњу класу прелази око 300 милиона њених житеља (цела једна Америка).

Како се ти злоћудни штапици новца и бојатствија пранају и расијају отров, наводи и један од сајкшакуларних примера: на Кајманским острвима, са 48.000 становника, отерише више од 600 свејских банака (само Дојче банк има 151 филијалу). То су, тобожњи рајеви, из којих зраче канцероћене ћелије.

Отворен, јасан, директан - као што је увек био - Момир Булатовић у серији коментара брани политику Русије и Владимира Путина, мислећи чак да је Путин за прејород Русије заслужио Нобелову награду за економију. Други тол његове велике симбијије је Кина, чијем се „финансијном устанку“ радује и жарко жели да се одбрани од „економских убица“ са Запада и својим „штешем свиле“ објали што више свеја.

Сасвим је извесно да ће текстови о Црној Гори, њеном положају, њеним водећим људима, изазвати посебну пажњу и реакцију чијалаца.

Болно заљубљен у Црну Гору и српски народ, Булатовић закључује да је она данас „изубила право да води своју политику“, да се „новоцрногорци“ све више трају ка „протестанском Западу“, да је постало „плићка држава“ и „колијевка новог парадокса“. „Збој тоја нестаје када мисли да је највише има“.

Некадашњи зачетник историјској обрта 1988. године, којим се желела створити демократска држава, разочарано просуђује да се „Подгорица понекад примири још једнога коју је власник помиловао што је залајала на пролазника“.

Још тоге, она „прејправља сопствену историју и ствара другачији иденшишт“; правећи „мехур од прљаве сайунице, који се трајанима расирске у лице“.

Без имало узмицања, можда чак и неочекивано, Булатовић, кроз штапе коментара, свој некадашњи саборица и први комишију, па великој одстујници и пропливници, Мила Букановића, исцртава као вођу који је веома утицао на драстичну промену улоге, профиле, портрете, стања у

Црној Гори, на смашус Црне Горе, на измену крвне слике државице исход Ловћена.

Мада изриче да је Ђукановић „човек бриљантне интелигенције у политичким пословима”, иако није савладао ни један сирани језик, а чак и свој „црногорски” изговара на српском, Булатовић закључује да се Ђукановић „заштитио историјским и цивилизацијским бескућем”. Он представља „једну од бројних којија стапају у америчкој промета” и за то је Црну Гору „сервирао НАТО-у, уз тојево никакву прашећу цену”. Американци, додјеље, „немају проблема са политичарима шија Ђукановић”.

У „производњи идиотизма”, додјељује Булатовић, Ђукановић је „постигао велике резултате”. Али, у обрачуна са Српском православном црквом (а пре последњи текст у овој књизи је баш посвећен томе), Ђукановић је извео „немогућ подухваш, крајње нејастан”. Због тога ће, између осталих, ути у капелију „политичких зомбија”, а због тога је „његова политичка каријера завршена”.

Прешиће изванредно аналитичких текстова наћи ћеше у овој књизи, са неким се и нећеше вероватно сложиши, али то је – Булатовићев свет. Његови принципи. Његова убеђења. Доследно и са страшћу браћена. Без узмицања.

Оно што их краси, сем зрелој економско – политичкој појледи, јесте необична лакоћа писања, бојата метафорама, звучним кованицама, које дају коментарима лепешавост и заводљивост.

Ова књига настала је то идеји и вољи Наде и Нине Булатовић, сујруге и ћерке, прерано отишле (63. године) Момира Булатовића. Њихова жеља била је да се појави уочи прве годишњице Момирове смрти, 30. јуна 2020.

Прихваћио сам изазов из великој поштовања према Момиру Булатовићу, часном човеку, храбром, луцидном, даровитом, образованом, доследном. Дуго смо се знали – баш од оне октобарске 1988. године. Нисмо се увек политички слајали под јолемим сазвежђем Јуним политичких звезда Јадалица, Луталица, Метеорита – али смо се и разумно разумели, почесно дружили и веома поштовали.

Зачели смо и разговор о писању књиге о Црној Гори, али нас је усуг зауставио.

Текстови у књизи остали су недирнути, ауторски чини, као што су објављени, али су наслови понеће мењани, због трафичког изгледа и природе саме књиге.

Захваљујем се породици Булатовић на доверењу. Надам се да ће и ова узбудљива књига допринети да се чувају и нећеју уситомене на једној необичној, снажној, честитој друга, њосудина, председника, политичара – великој Момиру Булатовића.

Човека исклесаног у камену. Од камена.

Београд 2. јун 2020.

Мањо Вукошић

Лидери, одморите се од ЕУ

Једну од отужнијих слика из овдашњег, иначе невеселог јавног живота, представља окупљање лидера нашег „региона“ поводом састанака са неким од званичника ЕУ. Чешће у Бри-селу, али понекад и у регионалним престоницама.

Када је у питању скуп представника више земаља, ствари постају још забавније. Важан циљ је заузети позу поред неког од бриселских бирократа, којима се име и функција знају само на овим просторима, јер се иначе третирају као особље трећеразредног значаја. Наравно, то лидерима „ре-гиона“ не смета. Њихов говор тијела и истренирани осмјеси показују сталну жељу да буду што ближе скучима тако важних особа.

Слиједи сцена број два. У изјавама за јавност пљуште групне и појединачне похвале за „импресивне“ резултате свих (региона у целини), као и сваке државе појединачно.

У трећем чину, који је посебно драматичан, сваки од лидера истиче да је његова држава посебно посвећена испуњавању услова за пријем у ЕУ (неки се чак усуде да јавно запитају „Када ће то више да се деси“?). На олтар Европске уније управо су они положили највеће напоре, постигли најбоље резултате и заслужили сваку похвалу.

У посљедњој, четвртој сцени, слиједи оцењивање. Али, ови школарци за титуле у ЕУ немају право на нумеричку оцјену, из које би се можда нешто могло и закључити. Оцјена је описна. Такву бесмислицу је могуће поднијети само ако се слуша. Али, када се прочита шта остаје као траг иза таквих „историјских“ окупљања, разуман човјек мора да се застиди.

Њих, изгледа, ништа неће зауставити на путу европинтеграција. Ниједна чињеница, ниједан проблем, ништа што је у вези са логиком и здравим разумом.

ЕУ одавно не зна шта би сама са собом и са својим посвађаним чланицама по све већем (и важнијем) броју питања. Она је, такође, званично објавила да неће бити даљег проширења, посебно не што се налази у стању продуженог шока од „Брегзита“ и паничног страха од најезде „популанизма“. Она, као спасоносно рјешење, објављује политику Европе у двије брзине, што је само друго име за признање да јединства унутар ње нема, те да је то фактички крај читавог пројекта. Иза фасаде бриселског јединства и „снажних порука“ (на које више нико не обраћа пажњу) букте сукоби између држава чланица, које Брисел не види, јер не зна шта би са њима урадио.

Бројне ЕУ чланице су економски уништене захваљујући свјетској финансијској кризи и, посебно, конструкционим грешкама њихове јединствене валуте — евра. Поред тога, биле су опљачкане од банака из богатијих чланица и понижене увредама да су настањене нерадницима и неспособњаковићима. Уласком у ЕУ, што је био деценијски сан ондашњих регионалних гарнитура (у питању је био неки други регион, не овај садашњи) није се остварило ниједно обећање о лагодној и сјајној будућности у коју су људи вјеровали, јер су јој се надали. Сасвим супротно. Многи су доживјели највеће кошмаре.

Португал, Ирска, Италија, Грчка и Шпанија (скраћено назване PIIGS – са јасном алузијом на енглески назив за свиње), годинама се налазе у економском ропцу. Словенија, Хрватска, Бугарска, Кипар нису ни у мало бољем стању, али се рјеђе спомињу, будући да су мање значајне. У ствари, боље је када се о свим проблемима ћути, а величају се измишљени успјеси и пресуђује у туђим споровима. Лојалност америчким газдама мора се исказати и по цијену наношења штете самом себи.

Европска унија у цјелини и свака њена чланица посебно, има лошије економске перформансе откад је уведен евро, који је представљен као њен највећи успјех. Свака! Укључујући и Њемачку која управља читавим пројектом. Њена привреда је оболјела од финансијализације, а њена највећа банка је пред банкротом.

Истина, ништа од тога се не види јер је криза, као и свих претходних година, отишла на љетњи годишњи одмор. Ове године, он ће трајати дуже. Све док се не обаве избори за њемачки парламент у септембру. Добра идеја и за регион.

Поштовани локални лидери, узмите продужени годишњи одмор од европинтеграција. Бавите се неким корисним пословима за своје народе и државе. Имате и превише стварних проблема да бисте се замајавали приступањем Европској унији.

10. 8. 2017.